

Aan de Tweede Kamer
t.a.v. de vaste Kamercommissies voor
Justitie en Veiligheid
Per e-mail: cie.jv@tweedekamer.nl

Datum
21 september 2023

Bijlage(n)
2

Contactpersoon
Esmé Wiegman

Doorkiesnummer
06-21703581

Esmé.wiegman@valente.nl

Onderwerp
Commissiedebat femicide

Ons kenmerk
VA23-074

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Namens Vereniging Valente (de brancheorganisatie voor participatie, begeleiding en veilige opvang), onze leden van het landelijk netwerk vrouwenopvang en het Landelijk Netwerk Veilig Thuis willen wij u de urgentie meegeven om te debatteren met de minister over het in het Nederlandse beleid tot nu toe onderbelichte onderwerp femicide.

Het aantal gevallen van femicide – de moord op een vrouw omdat ze een vrouw is – is in Nederland fors hoger dan in ons omringende landen. Het Landelijk Netwerk Vrouwenopvang en het Landelijk Netwerk Veilig Thuis hebben daarom op 8 maart 2023, Internationale Vrouwendag, het kabinet gezamenlijk opgeroepen een integrale aanpak te ontwikkelen om dit aantal omlaag te brengen¹. Ook met de politie hebben hierover gesprekken plaats gevonden. Ondanks toezeggingen van de staatssecretaris van VWS om vóór de zomer met een plan van aanpak te komen waarin ook dit onderwerp een plek krijgt, wachten we nog steeds op concrete maatregelen. *Heeft de minister van Rechtsbescherming hierover al afspraken gemaakt met de staatssecretaris van VWS?*

Namens onze leden van het landelijk netwerk vrouwenopvang en het Landelijk Netwerk Veilig Thuis vragen wij uw aandacht voor de volgende vraagstukken:

Effectieve aanpak

Gezien de ernst en nu bekende omvang pleiten wij voor **een brede ambitie** in de aanpak van femicide: een effectieve aanpak van hoog-risicosituaties, van preventie tot adequate strafrechtelijke aanpak (inclusief betere mogelijkheden aangifte te doen) tot nazorg met aandacht voor nabestaanden. *Wilt u minister Weerwind vragen hoe deze brede aanpak op korte termijn gestalte kan krijgen?*

¹ Zie ook: <https://www.valente.nl/themas/dossier-femicide/>.

Voorlichting en campagne

Serius nemen van dit onderwerp begint met ‘het beestje bij de naam noemen’. In Nederland spreken we vaak over ‘geweld in de relationele sfeer’ of ‘een familiedrama’ als het gaat over femicide: verhullende termen die niet aangeven wat er daadwerkelijk aan de hand is. Femicide is een high impact crime, die ook als zodanig behandeld moet worden. *Wilt u minister Weerwind vragen of hij gekoppeld aan de algemene campagnes over huiselijk geweld en kindermishandeling, ook specifiek een campagne over femicide wil financieren?*

Snelle opvolging na melding

In het bijzonder vragen wij om snelle opvolging na een melding bij de politie, het serieus nemen van meldingen en het koppelen van ‘incidenten’ tot patronen. Te vaak horen wij in de praktijk nog dat verhalen van vrouwen als ‘incidenten’ worden afgedaan omdat kennis over bijvoorbeeld intieme terreur (zie hierna) ontbreekt en dat opvolging van meldingen op zich laat wachten. Maak het mogelijk dat er binnen één week opvolging is na een dergelijke melding. Ook vragen wij om betere en voor betrokkenen veiligere mogelijkheden om aangifte te doen, door de naam van degene die aangifte doet niet te vermelden of ervoor te zorgen dat een melding volstaat (net als bij strafbare kindermishandeling). *Wilt u de Minister vragen te laten onderzoeken op welke wijze aangifte verbeterd en versneld kan worden om escalatie te voorkomen?*

Intieme terreur

Voorafgaand aan femicide is er in veel gevallen sprake van een geweldsvorm die we intieme terreur noemen. Intieme terreur kenmerkt zich door een patroon van controle en dwang. Dit kan zich uiten in het isoleren, vernederen en/of intimideren van de partner, ernstig fysiek geweld en/of seksueel geweld, vaak gepaard met psychisch geweld, soms zelfs met een fatale afloop: femicide. Om escalatie en fatale afloop te voorkomen, vragen wij om meer inzet op preventie, structurele investering in kennisverspreiding, kennisopbouw en deskundigheidsbevordering van professionals. Het Landelijk Netwerk Veilig Thuis en het Landelijk Netwerk Vrouwenopvang zien mogelijkheden om hierin samen op te trekken. *Wilt u minister Weerwind vragen op welke wijze en met welke middelen hij gaat bijdragen aan betere (h)erkenning van intieme terreur in de strafrechtelijke aanpak van femicide?*

Dataverzameling

Een effectieve en brede aanpak van femicide vraagt om betere dataverzameling en om het monitoren van zaken met fatale afloop om dit in de toekomst te voorkomen. Meer eenduidigheid en duidelijkheid in taalgebruik, definities en registratie zijn nodig, evenals grondige analyse en opvolging van casuïstiek om samenwerking effectiever te maken. In het Verenigd Koninkrijk zijn hierin belangwekkende stappen gezet. *Wilt u minister Weerwind vragen naar zijn plannen om in Nederland de dataverzameling en monitoring ten aanzien van femicide te verbeteren?*

Aanvullende interventies

Naast bijvoorbeeld justitieel optreden na aangifte/melding of het opleggen van een tijdelijk huisverbod (zie ook hierna) zijn andere, snellere, interventies denkbaar om de veiligheid te realiseren en zodoende femicide te helpen voorkomen. Andere Europese landen kunnen hierbij als voorbeeld dienen.

Wilt u minister Weerwind vragen onderzoek te laten doen naar mogelijke aanvullende interventies en de daarvoor benodigde wetswijzigingen?

Tekort aan opvangplaatsen

Ondertussen wordt de vrouwenopvang geconfronteerd met een capaciteitsprobleem. Terwijl het aantal dodelijke slachtoffers hier hoger is dan in andere Europese landen, ligt het aantal veilige plekken in Nederland nog altijd ver onder de norm van het Verdrag van Istanbul (1 op 10.000 inwoners).

Wilt u minister Weerwind vragen er bij de staatssecretaris van VWS op aan te dringen dat hij zorgt voor voldoende veilige (opvang- en woon-)plekken voor slachtoffers van hoog risico situaties van huiselijk geweld?

Wet tijdelijk huisverbod vaker inzetten

Tot slot zien wij dat op de agenda van het commissiedebat ook aandacht is voor verbetering van de Wet Tijdelijk Huisverbod. Wij zijn blij dat dit onderwerp opnieuw de broodnodige aandacht krijgt. Uit onderzoek van het Verwey Jonker Instituut en meer recent in [Amsterdam-Amstelland](#) blijkt al duidelijk dat de inzet van het Tijdelijk Huisverbod terugloopt of op zijn best stagneert. Veilig Thuis en de vrouwenopvang zijn op verschillende manieren betrokken bij (uitvoering van) de Wet Tijdelijk Huisverbod en zien in de praktijk dat er kansen liggen om huisverboden vaker en eerder, preventief in te zetten. Er wordt – nog op bescheiden schaal - geëxperimenteerd met opvang van plegers na inzet van het tijdelijk huisverbod en begeleiding door ervaringsdeskundige ex-plegers. Daarnaast kan het helpen als Veilig Thuis, naast en in samenwerking met de politie, (wettelijk) een stevigere adviesrol krijgt in het proces om tot oplegging van een tijdelijk huisverbod te komen.

Wilt u minister Weerwind vragen om bij inzet op verbeteringen Wet Tijdelijk Huisverbod ook middelen vrij te maken voor vernieuwende ontwikkelingen?

Mocht nadere informatie of toelichting gewenst zijn, dan kunt u te allen tijde contact met ons opnemen. U kunt hiervoor een van de ondergetekenden benaderen, dan wel Essa Reijmers (senior-beleidsadviseur, ondersteuner landelijk netwerk vrouwenopvang, essa.reijmers@valente.nl) of Inez Derks (secretaris Landelijk Netwerk Veilig Thuis, via iderks@lnvt.nl).

Met vriendelijke groeten,

E.E. Wiegman - v. Meppelen Schepink

Esmé Wiegman van Meppelen Schepink (directeur Valente), mede namens:
Judith Kuypers (voorzitter Landelijk Netwerk Veilig Thuis)
Eva Scholte (voorzitter landelijk netwerk vrouwenopvang, Valente)

Bijlagen:

- clientreis en infographic vrouwenopvang: [Infographic LNVO: wat heeft de cliënt nodig? - Vereniging Valente](#)
- werkwijze Veilig Thuis: <https://veiligthuis.nl/hoe-werkt-veilig-thuis/>